

CONTROLEPROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENING 2018 VAN DE GEMEENTE HEERDE

Inleiding

Bij besluit van 26 juni 2017 heeft de gemeenteraad aan Baker Tilly Berk de opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet voor de gemeente Heerde uit te voeren voor de boekjaren 2017 en 2018. Het controleprotocol bevat de uitgangspunten ter afbakening en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole.

Object van controle is de jaarrekening 2018 en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerde.

Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2018 van de gemeente Heerde.

Wettelijk kader

De gemeentewet (GW), art. 213, schrijft voor dat de raad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de raad nadere aanwijzingen geven voor de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

De raad heeft op 1 juli 2013 de Controleverordening gemeente Heerde (en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Heerde) vastgesteld. Met het nu voorliggende controleprotocol stelt de raad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor het controlejaar 2018.

Procedure

In de Controleverordening gemeente Heerde (artikel 213 Gemeentewet) is in artikel 4, lid 3, de volgende zinsnede opgenomen:

‘Ter bevordering van een doelmatige en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant, de (concern-)controller, de portefeuillehouder financiën (of een andere vertegenwoordiger vanuit het college) en een vertegenwoordiging vanuit de raad.’

In artikel 7 van de controleverordening zijn de rapporterings-/communicatiemomenten benoemd tussen de raad en de accountant. Het betreft de communicatie tussen de accountant en de raad na afloop van de jaarrekeningcontrole. In bijlage 2 is het communicatietraject nader uitgewerkt.

Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in art 213 GW is voorgeschreven, zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door de raad benoemde accountant worden uitgevoerd en gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;

- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten) alsmede de Handleiding Regelgeving Accountancy – HRA - (waaronder de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden – NV COS van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen”. Door de commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn landelijk adviezen uitgebracht over de toepassing in de praktijk van het Bado. De activiteiten bestaan in hoofdzaak uit het beantwoorden van vragen en het onderhoud van de Kadernota rechtmatigheid.

Bij besluit van 4 juli 2006, is een wijziging op het besluit financiële verhouding 2001 aangenomen inzake de SiSa (Single information, Single audit). Deze wijziging heeft tevens geleid tot aanpassingen in het BBV, het Bado en in de specifieke uitkeringen.

Het Rijk vraagt bij SiSa naar informatie die zo veel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de gemeenten en provincies zelf. Dit betekent dat het Rijk in principe voldoende heeft aan het jaarverslag inclusief de jaarrekening van een gemeente, gemeenschappelijke regeling en provincie. Deze jaarstukken moeten ieder jaar volgend op het jaar waarover verantwoording wordt afgelegd, uiterlijk 15 juli aan het Rijk worden aangeleverd. Inherent aan invoering van Single information en Single audit is dat er geen aparte verantwoording en controleverklaring per specifieke uitkering meer wordt gevraagd. Daarvoor in de plaats wordt een bijlage bij de jaarrekening van iedere medeoverheid opgenomen. In deze bijlage wordt alleen de noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering opgenomen, zodat het Rijk zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van specifieke uitkeringen kan waarmaken.

Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een omvang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties. In het Bado zijn minimeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Provinciale Staten en Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de controleverklaring.

De minimumeisen zijn:

	Strekking controleverklaring:			
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$>1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$>3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Naast de kwantitatieve fouten en onzekerheden in de controle houdt de accountant bij de controle en de oordeelsvorming rekening met kwalitatieve aspecten. Indien kwalitatieve aspecten daartoe aanleiding geven kan de accountant een goedkeurende controleverklaring onthouden (artikel 3 Bado). De weging van fouten en onzekerheden vindt plaats op basis van professional judgement.

De raad stelt de goedkeuringstolerantie voor het controlejaar 2018 vast in overeenstemming met de minimumeisen zoals deze in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Op basis van de begroting 2018 van de gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 389.000 (1% van de totale lasten ad € 38.911.266) en een totaal van onzekerheden van circa € 1.167.000 (3% van de totale lasten ad € 38.911.266) de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

NB. Het bedrag van de totale lasten uit de begroting 2018 ad € 38.911.266 is terug te vinden op bladzijde 57 van de programmabegroting 2018 onder 'Overzicht programmaplan'.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie vastgesteld. De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen die de raad specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.

Voor de rapporteringstolerantie stelt de raad als maatstaf, met inachtneming van bovengenoemde minimumeisen, dat de accountant elke geconstateerde fout of onzekerheid $\geq$ € 50.000 rapporteert.

In het kader van de specifieke uitkeringen (SiSa) worden er andere rapporteringstoleranties gehanteerd. Deze toleranties zijn vastgelegd in artikel 5, lid 4 van het Bado. Over alle specifieke uitkeringen wordt gerapporteerd in het verslag van bevindingen. Begin november 2018 wordt door het ministerie de zogenaamde (concept)verantwoordingslijst bekend gemaakt. Hierop staat per gemeente aangegeven welke SiSa-uitkeringen verantwoord moeten worden over het jaar 2018.

De rapporteringstolerantie die geldt voor de specifieke uitkeringen is als volgt:

- bij een specifieke uitkering met een omvangsbasis die kleiner is dan € 125.000,- is de rapporteringstolerantie € 12.500;
- bij een specifieke uitkering waarvan de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan € 1.000.000 is de rapporteringstolerantie 10%;
- bij een specifieke uitkering waarvan de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000 is de rapporteringstolerantie € 125.000.

De omvangsbasis wordt bepaald aan de hand van de totale lasten van de specifieke uitkering in het verantwoordingsjaar. Bij een meerjarige financiële afrekening op basis van prestatie afspraken wordt de omvangsbasis bepaald aan de hand van het totale voorschot per specifieke uitkering.

Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

Voor een toelichting op het begrip rechtmatigheid in relatie tot de accountantscontrole bij gemeenten en provincies wordt verwezen naar de Nota van toelichting bij het Besluit accountantscontrole gemeenten (Staatsblad 2002, 68), het NIVRA-discussierapport 'Financiële rechtmatigheid(scontrole) bij gemeenten en provincies' de NIVRA Audit Alert 13 en de ledenbrief van de VNG 'Accountantscontrole 2004' van 12 augustus 2004.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium, het calculatiecriterium, het valueringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek is al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium);
3. Het voorwaardencriterium.

De drie criteria zijn nader uitgewerkt in:

Het begrotingscriterium

Via de door de raad vastgestelde financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet is nader uitgewerkt hoe moet worden bepaald of de lasten binnen de omschrijving van de activiteiten en het bijbehorende bedrag van het programma passen.

Het begrotingscriterium voldoet aan onderstaande :

- Het college stelt regels die waarborgen dat de uitvoering van de begroting rechtmatig, doelmatig en doeltreffend verloopt;
- Het college draagt ten aanzien van de productenraming er zorg voor dat:
 - de lasten en baten, door middel van kostentoerekening, eenduidig zijn toegewezen aan de producten van de productraming;
 - de budgetten uit de productraming en kredieten voor investeringen passen binnen de kaders zoals geautoriseerd bij de vaststelling van de uiteenzetting van de financiële positie;
 - de lasten van de producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt;
- Het college draagt er zorg voor dat de lasten van de programma's zoals geautoriseerd in de (gewijzigde) begroting niet worden overschreden.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Door de raad is in veel verordeningen M&O beleid vastgesteld. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik worden genomen. Daarbij is de vooronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording. In 2009 is door het college een overkoepelend M&O-beleid vastgesteld, toetsing hierop is meegenomen in de (verbijzonderde) interne controle activiteiten.

Het voorwaardencriterium

Door de raad zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidstoets door de accountant in dit controleprotocol wordt het voorwaardencriterium nader uitgewerkt. Uitgangspunt daarbij is dat vooralsnog het

huidige informele beleid wordt bekrachtigd en er met name jegens derden niet met terugwerkende kracht strengere normen zullen worden toegepast.

Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidtoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2018 is limitatief gericht op: de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom "Wetgeving extern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten" is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

De naleving is gericht op de navolgende kaders:

- Financiële verordening gemeente Heerde (artikel 212 Gemeentewet);
- Controleverordening gemeente Heerde (artikel 213 Gemeentewet);
- Verordening doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoeken gemeente Heerde (artikel 213a Gemeentewet).

Ten aanzien van het voorwaarden criterium vindt voor de interne regelgeving, zoals opgenomen in de kolom "Regelgeving intern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten" (bijlage 1 van dit protocol), uitsluitend een toets plaats indien en voor zover jegens derden aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. Deze voorwaarden zijn immers ook al relevant voor de accountantscontrole inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota Rechtmatigheid 2013, opgesteld door de commissie BBV, is opgenomen dat collegebesluiten niet vallen onder de rechtmatigheidscontrole, tenzij de controle hiervan verplicht is op basis van hogere regelgeving of raadsbesluiten cq verordeningen.

In het kader van de controle op de specifieke uitkeringen (SiSa) is er standaard wet- en regelgeving opgenomen die is voorgeschreven door de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Financiën. Per specifieke uitkeringen is een overzicht opgesteld met wet en regelgeving waaraan de accountant moet toetsen.

Het overzicht van de te hanteren wet- en regelgeving bij deze uitkeringen, alsmede de lijst van specifieke uitkeringen is aangehaald in bijlage 1 van dit protocol.

Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

Interim-controle

In de tweede helft van het jaar voert de accountant een zogenaamde interim-controle uit. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle brengt de accountant een managementletter uit.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de gemeentewet brengt de accountant omtrent de controle een verslag van bevindingen (accountantsverslag) uit aan de raad. Het college ontvangt een afschrift.

In het verslag van bevindingen rapporteert de accountant over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgt. Daarnaast rapporteert de accountant in het kader van de SiSa, over de specifieke uitkeringen. Dit verslag bevat eveneens aanbeveling ter verbetering van de bedrijfsprocessen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

De accountant rapporteert de gesignaleerde onrechtmatigheden, gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in de paragraaf "te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties" van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert daarbij over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

De controleverklaring geeft op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weer. Dit zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de door het college opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

In bijlage 3 zijn de rapportagemomenten nader vastgelegd.

Bijlagen:

1. Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten;
2. Communicatie en periodiek overleg;
3. Rapportagemomenten.

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Heerde relevante algemene wet- en regelgeving naar de status van 1 januari 2018.

Leeswijzer:

- De eerste kolom geeft een algemene omschrijving weer die veelal overeenstemt met de algemene aanduiding van programma's en/of producten;
- In de tweede kolom is een opsomming van specifieke activiteiten opgenomen die mogelijk deel uitmaken van het programma/product;
- In de kolom wetgeving extern is de te toetsen algemene wet- en regelgeving opgenomen die is gerelateerd aan het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente. Het feitelijke toetsingkader voor een specifieke geldstroom moet veelal nog nader worden uitgewerkt. Voor subsidies van en voor derden zijn bijvoorbeeld nadere subsidieregels opgesteld. Daarbij moet voor belastingen/heffingen nadere regels worden gesteld door een juridische titel te verkrijgen via een verordening. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden (aan)gedaan worden onder meer ontleend aan de begroting, de beheersverordening en het delegatie en mandaatbesluit;
- De raad heeft ter verdere implementatie van de uitvoering van voornoemde algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opgesteld waarmee een nadere invulling is gegeven voor de lokale uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. Deze zijn in de laatste kolom opgenomen. Dit is een eerste inventarisatie van (nog) geldende verordeningen en (raads)besluiten. Uiteraard moet een gemeente handelen conform hetgeen zij zelf in haar verordening/besluiten heeft bepaald, maar ook aan de verordeningen en (raads)besluiten zelf zijn in zekere mate eisen te stellen, willen zij uitvoerbaar zijn c.q. daadwerkelijk rechtskracht krijgen dan wel houden. Hierbij is de actualisatie van dit normenkader van belang.

In het kader van SiSa is een lijst opgesteld van specifieke uitkeringen die de accountant dient te controleren in het kader van de jaarrekeningcontrole. Voorheen gaf de accountant een separate verklaring voor deze uitkeringen af. De lijst met de specifieke uitkeringen en relevante wet en regelgeving bevat in 2018 voor de gemeente Heerde meerdere regelingen waar gebruik van is gemaakt (het definitieve aantal wordt duidelijk na publicatie van de verantwoordingslijst in november 2018). Voor het verkrijgen van subsidies en/of specifieke uitkeringen moet de gemeente voldaan aan de in deze wet- en regelgeving geformuleerde (nadere) voorwaarden, het zogenaamde voorwaardencriterium. Onderstaande regelingen zijn in 2018. o.a. relevant:

- OAB (Onderwijs Achterstanden Beleid);
- BBZ (Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen);
- Gebundelde uitkering (afgekort de BUIG, maakt onderdeel uit van de Participatiewet).

(na publicatie van de verantwoordingslijst is bekend welke regelingen definitief van toepassing zijn)

Steunt de gemeente voor het verkrijgen van geldstromen op gegevens van derden, dan zal zij inzake de juistheid en volledigheid van deze gegevens rekening moeten houden met mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik, het zogenaamde M&O-criterium.

Provinciale uitkeringen kunnen als verantwoording deel uitmaken van de SiSa-bijlage. Welke uitkeringen het betreft is definitief bekend na publicatie van de eerder genoemde verantwoordingslijst.

Het financiële belang van de onderhavige wet- en regelgeving is mede bepaald door de omvang van de geldstroom die daarmee is gemoeid. Daarnaast zijn potentiële risico's van belang die kunnen ontstaan wanneer relevante wet- en regelgeving niet is nageleefd, bijvoorbeeld inzake Europese aanbesteding. Dergelijke risico's kunnen indirect tot geldstromen leiden wanneer bijvoorbeeld schadeclaims moeten worden gehonoreerd of op een onjuiste titel verkregen gelden moeten worden geretourneerd.

Vakgebieden	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen Bestuur en ondersteunende processen	Algemeen financieel middelenbeheer	• Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet gemeenschappelijke regelingen • Algemene Wet Bestuursrecht • Wet dwangsom • Wet markt en overheid • Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)¹	• Financiële verordening • Algemene Subsidieverordening • Controleverordening • Verordening doelmatigheid- en doeltreffendheidonderzoeken • Nota M&O-beleid
	Treasurybeheer	• Wet financiering decentrale overheden	• Treasurystatuut
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	• Ambtenarenwet • Fiscale wetgeving • Sociale verzekeringswetten • CAR/UWO • Wet Normering Topinkomens • Werkkostenregeling	
	Inkopen en contractbeheer	• Europese Aanbestedingswet • Gids Proportionaliteit	
Burgerzaken	Burgerlijke stand en afgifte documenten	• Burgerlijk wetboek (boek 1 en boek 10)	• Legesverordening • Beleid kosteloze huwelijken

¹ Inwerkingtreding per 25 mei 2018

Vakgebieden	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
		• Gemeentewet • Wet basisregistratie personen (BRP)² • Besluit burgerlijke stand • Wet rechten burgerlijke stand • Papier en schrijfmiddelenbesluit • Wet op de lijkbezorging • Besluit op de lijkbezorging • Internationale verdragen (CIEC overeenkomsten)	
	Persoonsregistratie	• Wet BRP • Besluit BRP • Logisch Ontwerp BRP • Zelfevaluatie BRP • Regeling BRP	• Verordening BRP • Reglement BRP • Beveiligingsplan gemeentelijke basisadministratie (GBA) en waardedocumenten • Beleidsregels briefadres
	Nationaliteitsrecht	• Rijkswet op het Nederlanderschap • Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap • Regeling verkrijging en verlies Nederlanderschap • Besluit naturalisatietoets • Besluit optie en naturalisatiegelden • Toescheidingsovereenkomst met voormalige Nederlandse koloniën zoals Indonesië en Suriname • Nationaliteitswetgeving overige landen	
	Reisdocumenten	• Paspoortwet	• Beveiligingsplan GBA en Waardedocumenten

² Vervallen per 25 mei 2018, vervangen door de AVG
Bijlage 2: 19-09-2018

Vakgebieden	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
		- Diverse uitvoeringsregelingen (m.n. de paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN); - Besluit paspoortgelden	
	Rijbewijzen	- Wegenverkeerswet - Reglement rijbewijzen	Beveiligingsplan GBA en Waardedocumenten
	Verklaring omtrent het gedrag	Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens	
	Verkiezingen	- Kieswet - Kiesbesluit	
Belastingen	OZB	Wet waardering Onroerende Zaken	Verordening onroerende zaakbelasting
	Toeristenbelasting	Gemeentewet	Verordening Toeristenbelasting
	Grafrechten	- Gemeentewet - Wet op de lijkbezorging	- Verordening begrafenisrechten - Verordening beheer en gebruik gemeentelijke begraafplaatsen
Openbare orde en veiligheid	Brandweer en rampenbestrijding	- Wet op de Veiligheidsrisico's - Besluit Veiligheidsregio's - Besluit personeel veiligheidsregio's	Verordening brandveiligheid en hulpverlening
Verkeer en Vervoer	Wegenbeheer	- Wegenwet - Wegenverkeerswet 1994 - Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer - Telecommunicatiewet - Wet algemene bepaling omgevingsrecht	- Wegenlegger - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) - Telecommunicatieverordening
Groen en milieubeheer	Afvalstoffenbeheer	- Gemeentewet - Boswet - Flora en Faunawet - Wet algemene bepaling omgevingsrecht	Verordening afvalstoffenheffing

Vakgebieden	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	Rioolbeheer en reiniging	- Gemeentewet - Wet op de waterhuishouding - Waterleidingwet	- Gemeentelijk rioleringsplan - Verordening rioolheffing
Stedelijke ontwikkeling, wonen en economie	Grondexploitatie	- Gemeentewet - Algemene Wet Bestuursrecht - Wet ruimtelijke ordening - Besluit op de ruimtelijke ordening - Pachtwet - Burgerlijk Wetboek - Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	- Exploitatieverordening - Notitie grondzaken - Legesverordening
	Wonen, economie en beheer gemeentelijke panden en accommodaties	- Leegstandswet - Woningwet - Huisvestingswet - Huursubsidiewet/Wet op de huurtoeslag - Besluit woninggebonden subsidies - Wet bevordering eigenwoningbezit - Wet algemene bepaling omgevingsrecht	- Huisvestingsverordening - Financiële verordening - Legesverordening
Zorg, Welzijn en Sport	Algemeen welzijn en sport	Welzijnswet	- Algemene Subsidieverordening - Nota Sport en sportaccommodatiebeleid
	Jeugdgezondheid	- Jeugdwet - Regeling specifieke uitkering jeugdgezondheid	Verordening Jeugdhulp
	Maatschappelijke participatie	- Wet Maatschappelijke Ondersteuning - Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	Verordening Maatschappelijke ondersteuning
Jeugd, onderwijs en cultuur	Huisvesting basis- en speciaalonderwijs en voortgezetonderwijs	- Wet op het primair onderwijs - OAB - OALT	- Verordening leerlingenvervoer - Verordening voorziening huisvesting onderwijs - Onderwijsachterstandenbeleid

Vakgebieden	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	Volwasseneneducatie	• BDU CJG, onderdeel JGZ en WMO • Wet publieke gezondheid • Onderwijsachterstandbeleid	
Participatie	Participatie	• Participatiewet • Participatie budget • Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ) • Schuldhulpverlening • IOAW en IOAZ • Wet Sociale Werkplaats (voor bestaande deelnemers) • Wet inburgering	• Maatregelverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ • Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Heerde • Verordening activiteitenbijdrage • Verordening bijzondere bijstand • Verordening individuele studietoelage gemeente Heerde • Reïntegratieverordening Participatiewet • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Heerde • Verordening tegenprestatie Participatiewet

Alle gemeentelijke verordeningen en beleidsregels zijn te vinden op de gemeentelijke website (www.heerde.nl / onder het kopje organisatie en bestuur / beleid en regelgeving).

Bijlage 2: Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage zijn de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en management van toepassing. Bij wijzigende omstandigheden is afwijking van het onderstaand overzicht mogelijk.

Communicatie/ overleg	Aantal per jaar	Toelichting
Auditcommissie	Minimaal één keer	De raad is opdrachtgever van de accountant. De Auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering en de wijzigingen daarop. De raad besluit over de voorstellen vanuit de Auditcommissie. De Auditcommissie heeft voorafgaand aan de controle de mogelijkheid om tot een nadere invulling van de controleopdracht te komen. Deze afstemming vindt mondeling of schriftelijk plaats. Indien gewijzigde omstandigheden noodzaken tot bijstelling van de opdracht, dan vindt hierover tussentijds afstemming met de Auditcommissie plaats. Bij de bespreking van de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole in de Auditcommissie is de accountant aanwezig.
Algemeen directeur, wethouder financiën en concern-controller	Periodiek	Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de (concept) bevindingen van de interim-controle (managementletter) en de eindejaarscontrole (rapport van bevindingen).
Afdelingen	PM	Indien noodzakelijk vindt er binnen de afdelingen, in het kader van de controle, nader overleg plaats met de afdelingsmanagers en verantwoordelijken voor de relevante primaire en ondersteunende processen.
College, raad en Auditcommissie	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college, raad en Auditcommissie.
Afhandeling vragen	PM	Het voorleggen en beantwoorden van vragen aan de accountant verloopt via de griffier en/of de concern-controller. Vragen rechtstreeks gesteld aan de accountant worden niet door de accountant beantwoord. De vraagsteller zal worden doorverwezen naar voornoemde personen.

Bijlage 3: Rapportagemomenten

De volgende standaard rapportagemomenten zijn onderkend:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Management letter	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen en overige van belang zijnde onderwerpen.	College, met afschrift ter kennisname aan de auditcommissie
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging, rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties. De opmerkingen zijn niet van dien aard dat zij afbreuk doen aan de strekking van de controleverklaring. Vanaf 2006 geeft de accountant eveneens een oordeel over de specifieke uitkeringen in het verslag van bevindingen. De verantwoording van deze specifieke uitkeringen is opgenomen als bijlage bij de jaarrekening.	Raad, met afschrift aan college
Controleverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Het oordeel van de accountant over de mate waarin de jaarrekening een getrouw beeld geeft in overeenstemming met verslaggevingsvoorschriften en de mate waarin de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.	Raad, met afschrift aan college